

Kongressuttalande, september 2021: "Rätten till ett värdigt liv"

Ensam är inte stark. Vi behöver alla varandra. Så kan Verdandis grundläggande syn på människan och samhället sammanfattas. Det har lett oss fram till att under våra 125 år bygga en organisation präglad av solidaritet och gemenskap. Det är med detta som grund vi arbetar med kamratstöd och det är detta som är vår vägledning i det samhällsförändrande arbetet.

Verdandis kongress har samlats under parollen RÄTTEN TILL ETT VÄRDIGT LIV. Denna rätt ges inte alla i Sverige idag. Alltför många människor saknar möjlighet att ta makten över sina egna liv. Det största hindret är ojämlikhet och fattigdom. Den relativa fattigdomen i Sverige har ökat och ojämlikheten är nu lika stor som för hundra år sedan. De stora vinnarna i ekonomin de senaste decennierna är de allra rikaste och mest förmögna. Förlorarna är personer med sjuk- eller aktivitetsersättning, långtidssjuka, arbetslösa och låginkomstpensionärer. Förlorarna är också människor i behov av vård, rehabilitering och jämlik utbildning.

Sverige är numera det land i Västeuropa där ojämlikheten ökar snabbast. Skattesänkningar och besparingar i välfärd och sociala försäkringar är två viktiga orsaker till detta.

Segregationen har ökat mellan människor med olika bakgrund. De välbeställda har fått stöd av politiska beslut. De vill inte att deras barn ska gå i samma skola som våra barn, de vill inte att deras villor ska ligga nära våra hyreshus, de vill inte att välfärden ska omfatta alla och fördelas efter behov. Idag subventioneras villaboendet medan hyreslägenheter straffbeskattas. Förslaget om att införa marknadshyror i Sverige var ett direkt slag mot jämlikhet och social rättvisa och vi i Verdandi är glada att det stoppades. Nu behöver fler hyresfastigheter byggas med låga hyror.

Den värsta konsekvensen av social utslagning och få hyreslägenheter är hemlöshet. Det är en skam att ett rikt land som Sverige inte lyckats bättre med att se till att människor har en bostad som de kan kalla sin egen.

Missbruk och beroenden står ofta i vägen för möjligheten att leva ett värdigt liv. Verdandi bildades en gång för 125 år sedan i opposition mot tanken att beroende enbart berodde på individers egna svagheter. Det är vår övertygelse att ett solidariskt och jämlikt samhälle är bättre rustat att förhindra missbruk och utslagning. Vi i Verdandi stänger aldrig dörren för någon som behöver stöd eller vill ha hjälp ur sitt missbruk. Vi är kamrater som arbetar för ett alkoholskadefritt samhälle utan drogproblem.

Arbetslöshet och bristande utbildning leder till hopplöshet och apati. Rätten till ett värdigt liv omfattar också rätten att finna sin plats i samhällsgemenskapen och rätten att kunna arbeta till hundra procent av sin egen förmåga. Alla är olika och därför måste skolan ägna mer uppmärksamhet åt dem som behöver extra stöd. Stora insatser krävs för långtidsarbetslösa och för att motverka ungdomsarbetslöshet.

Idag diskuteras kriminaliteten mer än på mycket länge. Det är bra. Det sorgliga är att så mycket av diskussionen präglas av fantasilöshet och förakt för forskning

och kunskap. Om hårdare straff är det enda verktyget för att bekämpa kriminalitet och våld så kommer samhället inte lyckas med att minska omfattningen av de våldsbrott som upprör oss alla.

Forskningen är entydig: hårdare straff leder inte till minskad brottslighet. Det som behövs är samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och föräldrar för att tidigt upptäcka vilka barn och unga som ligger i riskzonen för att hamna i dåliga miljöer. Satsningar på ungas fritid, på utjämning av sociala skillnader och extra uppmärksamhet och resurser till områden med lägre inkomster och högre arbetslöshet är nycklarna till en framgångsrik kamp mot brottslighet. Samhället måste erbjuda något annat till våra unga än hopplöshet och tappade sugar.

Alla har rätt till en bra utbildning och ett värdigt liv. Vi måste lyssna på förörternas unga och tillsammans med dem bekämpa det våld som så ofta drabbar förörternas egna familjer.

Rasismen förminskar oss som människor, splittrar oss och legitimerar sociala orättvisor. Rasism och främlingsfientlighet måste bekämpas på alla sätt av oss alla tillsammans. Människor som bor och lever i Sverige ska inte behöva befinna sig i otrygghet och ständig rädsla för att bli utvisade. Handläggningstiderna i asylprocessen måste kortas och skyddsskälerna väga tyngre. Idag måste alla som hotas med avvisning till Afghanistan få asyl och uppehållstillstånd. Vi måste åter få en flyktingpolitik som tar sin utgångspunkt i människors behov av asyl, inte en politik som bygger på undfallenhet mot rasistiska idéer.

Vår vardagliga, praktiska solidaritet handlar inte om välgörenhet. Vi i Verdandi arbetar med gemenskap och solidaritet som grund för alla våra verksamheter. Vi möter människor på jämlika villkor och vårt arbete utgår från den självklara insikten att nästa gång kan det vara vi som behöver hjälp – den hjälp vi idag kan bistå andra med.

På det sättet bygger vi ett starkt, jämlikt samhälle med plats för alla. Så kan vi förverkliga våra drömmar och visioner om rätten till ett värdigt liv. ●